

Deklaracja Terezin 2009

Deklaracja Terezińska
30 czerwca 2009

My, reprezentanci 46 państw, spotykamy się na zaproszenie premiera Republiki Czeskiej dnia 30 czerwca 2009 roku w Terezynie, gdzie tysiące europejskich Żydów i pozostałe ofiary prześladowań nazistowskich zmarły albo zostały zesłane na śmierć w obozach koncentracyjnych w trakcie II wojny światowej. Uczestniczyliśmy w konferencji poświęconej Holocaustowi, która odbyła się w Pradze w dniach 26-30 czerwca 2009 roku i została zorganizowana przez Republikę Czeską oraz jej partnerów w Pradze i Terezynie. Odbyliśmy szereg wspólnych rozmów z ekspertami i przedstawicielami organizacji pozarządowych (NGO) reprezentującymi tak istotne kwestie jak: opieka socjalna nad osobami ocalałymi z Holocaustu oraz pozostałymi ofiarami prześladowań nazistowskich, własności nieruchomości, cmentarze żydowskie oraz miejsca pochówku, dzieła sztuki skonfiskowane oraz skradzione przez nazistów, judaica oraz materialne obiekty kultury żydowskiej, archiwalia, edukacja, upamiętnienie, badania oraz miejscami pamięci. Zgłaszamy nasz udział w

Deklaracji Terezińskiej dotyczącej własności żydowskiej z okresu Holocaustu i związanych z tym kwestii

- Świadomi tego, że ci, którzy przetrwali Holocaust (Shoah) oraz pozostałe ofiary prześladowań nazistowskich dożyli już słuźnego wieku, jesteźmy przekonani o konieczności poszanowania ich osobistej godności i zagwarantowania im wsparcia socjalnego, co jest kwestią niecierpiącą najmniejszej zwłoki,
- Pragnąc zachować dla dobra przyszłych pokoleń oraz dla upamiętnienia wyjątkowej historii i dziedzictwa Holocaustu (Shoah), w trakcie którego poddano eksterminacji trzy czwarte populacji Żydów europejskich, włączając w to działania dokonane z premedytacją (ostateczne rozwiązanie) oraz pozostałe zbrodnie nazistowskie,
- Zauważając niepodważalne osiągnięcia zorganizowanej w 1997 roku w Londynie konferencji poświęconej konfiskacie złota przez Nazistów (Londyn Nazi Gold Conference), a także konferencji, która odbyła się w 1998 roku w Waszyngtonie poświęconej własności żydowskiej z okresu Holocaustu (Washington Conference on Holocaust-Era Assets), podejmujących zagadnienia związane z restytucją mienia oraz inicjujących z sukcesem działania mające w kolejnej dekadzie na celu ich poprawę. Istotne były także, mająca miejsce w styczniu 2000 roku, Deklaracja Sztokholmska (Stockholm Declaration) oraz konferencja poświęcona skradzionym dobrom kulturowym w okresie Holocaustu, która odbyła się w

październiku 2000 roku w Wilnie (Vilnius Conference on Holocaust Era Looted Cultural Assets),

- uznając, że pomimo tych osiągnięć pozostają jeszcze istotne kwestie do rozwiązania, ponieważ jedynie część skonfiskowanej własności została odzyskana lub uzyskano stosowną kompensatę,

- biorąc pod uwagę wyniki prac grup tematycznych uczestniczących w konferencji oraz specjalnej sesji dotyczącej opieki socjalnej nad osobami ocalonymi z Holocaustu oraz ich opinie, które odnosiły się do zagadnień związanych z opieką socjalną nad osobami ocalonymi z Holocaustu oraz pozostałymi ofiarami prześladowań nazistowskich, własnością nieruchomości, dziełami sztuki skonfiskowanymi przez nazistów, judaicami oraz materialnymi obiektami kultury żydowskiej, oraz edukacją o Holocaustie, upamiętnieniem, badaniami oraz miejscami pamięci, są one dostępne w odnośniku internetowym Konferencji Praskiej oraz zostaną opublikowane w sprawozdaniach z konferencji,

- uznając dobrowolny charakter deklaracji oraz wynikającą z niej moralną odpowiedzialność, oraz respektując stosowane prawo międzynarodowe i wynikające z niego zobowiązania,

1. Uznając, że osoby ocalałe z Holocaustu (Shoah) oraz pozostałe ofiary reżimu nazistowskiego i jego kolaborantów doświadczyły niespotykanej fizycznej i emocjonalnej traumy, państwa przystępujące do deklaracji zauważają szczególne socjalne oraz medyczne potrzeby ocalałych i mocno wspierają wysiłki, zarówno podmiotów publicznych jak i prywatnych, mające na celu umożliwienie ocalałym godne życie i związane z nim prawo do podstawowej opieki.

2. Zauważając wagę odzyskania wspólnotowych oraz indywidualnych własności nieruchomości należących do ofiar Holocaustu (Shoah) oraz pozostałych ofiar prześladowań nazistowskich, państwa członkowskie zgadzają się uregulować konsekwencje nielegalnych przejęć własności, takich jak: konfiskaty, sprzedaże własności pod przymusem lub pod groźbami, które to działania były częścią prześladowań, jakim zostały poddane grupy niewinnych osób, z których znacząca większość zmarła, nie pozostawiając spadkobierców.

3. Uznając postępy poczynione w poszukiwaniach, identyfikacji i odzyskiwaniu materialnych obiektów kultury żydowskiej przez instytucje rządowe i pozarządowe od czasu Konferencji Waszyngtońskiej poświęconej własności żydowskiej z okresu Holocaustu, która odbyła się w roku 1998 oraz poparcie ze strony waszyngtońskiej konferencji poświęconej dziełom sztuki skonfiskowanym przez nazistów (Washington Conference Principles on Nazi-Confiscated Art), państwa uczestniczące stwierdzają pilną potrzebę wzmocnienia i kontynuowania podjętych do tej pory wysiłków w celu zagwarantowania sprawiedliwych rozwiązań dotyczących materialnych obiektów kultury żydowskiej, włączając judaica, które zostały skradzione lub przemieszczone trakcie lub jako rezultat Holocaustu (Shoah).

4. Biorąc pod uwagę kluczową rolę rządów poszczególnych państw, organizacji osób ocalałych z Holocaustu (Shoah), wyspecjalizowanych organizacji z pionu NGO, państwa uczestniczące wnoszą o spójne i efektywne działania poszczególnych państw i społeczności międzynarodowej, aby zapewnić możliwie najpełniejszy dostęp do odpowiednich archiwów z poszanowaniem przepisów prawnych danego państwa. Zachęcamy rządy oraz społeczność międzynarodową, aby inicjowały i wspierały programy badawcze i edukacyjne dotyczące Holocaustu (Shoah) oraz pozostałych zbrodni nazistowskich, ceremonie upamiętniające oraz

zachowanie i ochronę pomników w byłych obozach zagłady i na cmentarzach, grobów zbiorowych oraz Miejsc Pamięci.

5. Uznając wzrost tendencji antysemickich i negacjonistycznych, państwa uczestniczące wzywają społeczność międzynarodową, aby wzmocniła nadzór i reagowała na tego typu zjawiska oraz zapewniła środki pomagające zwalczać działania i treści antysemickie oraz negujące Holocaust.

Opieka nad osobami ocalałymi z Holocaustu (Shoah) oraz pozostałymi ofiarami prześladowań nazistowskich

Uznając, że ofiary Holocaustu (Shoah) oraz pozostałych prześladowań nazistowskich, włączając tych, których dotknęła trauma Holocaustu jako małe i bezradne dzieci, doświadczające niespotykanego cierpienia fizycznego i emocjonalnego.

Pomni faktu, że badania naukowe potwierdzają, że rezultatem tych doświadczeń są poważne ubytki zdrowia, objawiające się szczególnie w podeszłym wieku, uznajemy za priorytet kwestię opieki społecznej. Jest niedopuszczalnym fakt, iż osoby, które doświadczyły tak wielkiego cierpienia żyją na starość w warunkach urągających ich godności.

1. Należy uznać fakt, że ofiary Holocaustu (Shoah) oraz pozostałe ofiary prześladowań nazistowskich osiągnęły dziś bardzo zaawansowany wiek, w związku z czym posiadają specjalne medyczne i zdrowotne potrzeby. Dlatego też wspieramy, jako kwestię priorytetową, wysiłki, aby w poszczególnych państwach opieka społeczna zajęła się podstawowymi potrzebami ofiar nazizmu takimi jak: zaspokojenie głodu, opieka lekarska i domowa, działania wspierające kontakt między generacjami obywateli i pozwalające w ten sposób przezwyciężyć ich społeczną izolację. Te kroki pozwolą im żyć w godności w nadchodzących latach. Z całą mocą zachęcamy do współpracy w tej sferze.

2. Następnie, zauważamy, że kilka państw podjęło szereg kreatywnych działań wspierających ofiary Holocaustu (Shoah) i pozostałe ofiary prześladowań nazistowskich, działania te obejmują: specjalne renty, wsparcie socjalne dla osób żyjących samotnie, specjalne fundusze oraz wykorzystanie własności pożydowskiej pozbawionej spadkobierców. Zachęcamy rządy, aby rozważyły te oraz inne alternatywne metody działania oraz zachęcamy do szukania sposobów zaspokojenia potrzeb bytowych osób ocalałych.

Własność nieruchoma

Zauważając, iż ochrona praw własności jest jedną z podstawowych wartości społeczeństw demokratycznych i zasadą prawną,

Uznając niemierzalne szkody doświadczone przez jednostki i społeczności żydowskie jako rezultat bezprawnych przejęć własności w trakcie Holocaustu (Shoah),

Uznając wagę odzyskania lub uzyskania kompensaty za mienie skonfiskowane w okresie Holocaustu, między 1933 – 1945 rokiem,

Zauważając wagę odzyskania wspólnotowej i religijnej własności nieruchomości w celu przywrócenia i wzmocnienia życia Żydów, zapewnienia przyszłości, wspierając opiekę nad ocalonymi z Holocaustu oraz wspomagając zachowanie dziedzictwa kultury żydowskiej,

1. Apelujemy, aby tam, gdzie jeszcze nie zostało to osiągnięte, podjęto wszelkie możliwe wysiłki, aby zapewnić odzyskanie utraconej własności wspólnotowej i religijnej poprzez restytucję albo kompensatę.

2. Uważamy za istotne tam, gdzie jeszcze nie zostało to osiągnięte, umożliwienie wnoszenia pozwów o odzyskanie byłych własności nieruchomości ofiar Holocaustu, ich spadkobierców, poprzez restytucję lub kompensatę, w sprawiedliwy, wyczerpujący i niedyskryminujący sposób zgodny z obowiązującym prawem narodowym oraz regulacjami międzynarodowymi. Proces restytucji lub kompensaty winien być szybki i efektywny, przejrzysty, jasny, dostępny oraz nieobciążający kosztami pozywającego. Zauważamy pozytywne regulacje prawne w tym obszarze.

3. Zauważamy, że w niektórych państwach własności pozbawione osób dziedziczących powinny służyć znajdującym się w trudnym położeniu ocalonym z Holocaustu, oraz potrzebom edukacji o Holocaustie, jego przyczynach i konsekwencjach.

4. Zalecamy tam, gdzie jeszcze nie zostało to osiągnięte, aby państwa uczestniczące w Konferencji Praskiej rozważyły wdrożenie narodowych programów dotyczących własności nieruchomości skonfiskowanych przez nazistów, faszystów i ich kolaborantów. Założony przez rząd państwa czeskiego Europejski Instytut Spuścizny Zagłady w Terezynie (European Shoah Legacy Institute in Terezin) ma za zadanie ułatwiać międzyrządowe wysiłki mające na celu rozwinięcie pomocy, wsparcia i wskazówek dotyczących zagadnienia restytucji i kompensaty za bezprawnie przejęte własności nieruchomości, które mają być zaprezentowane na kolejnej Konferencji Praskiej, nie później niż 30 czerwca 2010 roku, z uwzględnieniem regulacji prawnych narodowych, a także międzynarodowych ustaleń.

Cmentarze żydowskie i miejsca pochówku

Uznając, że masowa zagłada przeprowadzoną w trakcie Holocaustu (Shoah) położyła kres wiekom życia żydowskiego i oznaczała eksterminację tysięcy społeczności żydowskich w Europie, pozostawiając zaniedbane groby oraz cmentarze pokoleń żydowskich rodzin i społeczności, a także

Będąc świadomymi, iż ludobójstwo Żydów pozostawiło szczątki setek tysięcy zamordowanych Żydów w nieoznaczonych zbiorowych grobach rozsianych w centralnej i wschodniej Europie,

Apelujemy do władz rządowych i lokalnych, a także do społeczeństw obywatelskich i kompetentnych instytucji, aby dążyły do identyfikacji grobów zbiorowych oraz ich ochrony. Cmentarze żydowskie powinny zostać oznaczone, zachowane i chronione przed

zbeszczerzeniem, a tam, gdzie to możliwe, powinny zostać objęte prawem narodowym i być traktowane jako pomniki narodowe.

Dziela sztuki skradzione i skonfiskowane przez nazistów

Uznając, że sztuka i materialne dziedzictwo kulturowe ofiar Holocaustu (Shoah) oraz pozostałych ofiar prześladowań nazistowskich zostały skonfiskowane, ukryte lub zniszczone przez nazistów, faszystów i ich kolaborantów za pośrednictwem różnych metod, włączając kradzieże, zastraszenie i konfiskaty, na podstawie zrzeczenia się, a także wymuszonych aktów sprzedaży lub sprzedaży pod wpływem gróźb, w czasie Holocaustu, czyli między rokiem 1933 a 1945, oraz

Przywołując Konferencję Waszyngtońską z roku 1998 poświęconą dziełom sztuki skonfiskowanym przez nazistów, na której przygotowano zestaw dobrowolnych obszarów zaangażowania się rządów, które opierają się na moralnej zasadzie, iż sztuka i materialne dziedzictwo kulturowe ofiar Holocaustu (Shoah) zawłaszczone przez nazistów winno być zwrócone bezpośrednio poszkodowanym bądź ich spadkobiercom, w sposób zgodny z prawem obowiązującym w danym państwie, oraz z ustaleniami międzynarodowymi, w celu wypracowania jasnych i sprawiedliwych rozwiązań,

1. Potwierdzamy nasze wsparcie dla Konferencji Waszyngtońskiej poświęconej dziełom sztuki skonfiskowanym przez nazistów i zachęcamy wszystkie organizacje, włączając publiczne i prywatne instytucje oraz podmioty prywatne, aby stosowały się do nich.

2. W szczególności uznajemy, że restytucja nie może być realizowana bez wiedzy na temat potencjalnie skradzionych dzieł sztuki i własności kulturowej, podkreślamy wagę faktu by wszyscy uczestnicy procesu restytucji systematycznie sprawdzali ich rodowód, zwracając uwagę na przepisy prawne, zarówno w publicznych jak i prywatnych archiwach, zapisywali rezultaty swych badań, w tym prowadzili ciągłe aktualizacje informacji dostępnych via internet, z poszanowaniem zasad prywatności. Tam, gdzie nie zostało to dotychczas uczynione, zalecamy wdrożenie mechanizmów wsparcia osób i instytucji pozywających.

3. Zachowując w pamięci Konferencję Waszyngtońską poświęconą dziełom sztuki skonfiskowanym przez nazistów, oraz biorąc pod uwagę doświadczenie zdobyte od czasu Konferencji Waszyngtońskiej, apelujemy do wszystkich partnerów, aby ich system prawny, gdy brane są pod uwagę inne tradycje legislacyjne, zapewnił sprawiedliwe rozwiązania dotyczące dzieł sztuki skonfiskowanych lub skradzionych przez nazistów, oraz by zapewnili, że pozwy o odzyskanie dzieł sztuki są rozpatrywane w sposób szybki i efektywny w oparciu o fakty i rangę pozwów oraz, że wszystkie odpowiednie dokumenty są uznane przez wszystkie strony. Rządy powinny uwzględnić wszystkie związane ze sprawą kwestie dotyczące nakładania prawnych regulacji, które mogą spowolnić proces restytucji dzieł sztuki i materialnych dóbr kultury, w celu osiągnięcia sprawiedliwych rozwiązań, a także alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, stosujących się do prawa.

Judaica i żydowska własność kulturowa

Uznając, że jedną z konsekwencji Holocaustu (Shoah) jest kradzież judaiców oraz żydowskiej własności kulturowej, włączając święte zwoje, synagogi i przedmioty kultu religijnego, a także biblioteki, manuskrypty, archiwa i kroniki społeczności żydowskich, oraz

Będąc świadomym zbrodni popełnionej na sześciu milionów Żydów, w tym na całych społecznościach w czasie Holocaustu (Shoah), co oznacza, iż znaczna część historycznego dziedzictwa nie mogła zostać odzyskana po II wojnie światowej, oraz

Uznając pilną potrzebę wskazania dróg do osiągnięcia sprawiedliwych i słuszych rozwiązań w kwestii judaiców i materialnych obiektów kultury żydowskiej, w sytuacji gdy prawni właściciele lub ich spadkobiercy, jednostki lub podmioty prawne, nie mogą zostać zidentyfikowane,

1. Zachęcamy i wspieramy wysiłki mające na celu identyfikację oraz katalogowanie przedmiotów znalezionych w archiwach, bibliotekach, muzeach oraz pozostałych rządowych i pozarządowych instytucjach, aby można było je zwrócić prawnym, oryginalnym właścicielom oraz pozostałym odpowiednim jednostkom i instytucjom, zgodnie z prawem narodowym. Zalecamy także rozważenie stworzenia międzynarodowego spisu zwojów Tory oraz innych judaiców, oraz

2. Zachęcamy do powzięcia kroków, które zapewnią ich ochronę, dostarczą odpowiednich materiałów dla naukowców oraz pozwolą na odpowiednią konserwację i przechowywanie świętych zwojów i obiektów kultu religijnego, obecnie znajdujących się w rękach rządu, do użytku w synagogach, tam gdzie to wskazane, oraz ułatwią cyrkulację i ekspozycję judaiców na arenie międzynarodowej poprzez adekwatne i uzgodnione wcześniej rozwiązania.

Archiwalia

Dostęp do dokumentów archiwalnych, zarówno dla pozywających jak i naukowców, jest podstawowym środkiem pozwalającym rozwiązać kwestię własności z okresu Holocaustu (Shoah) i pozostałych zbrodni nazistowskich,

Uznając w szczególności, że coraz więcej archiwów stało się dostępnych dla badaczy oraz użytku publicznego, jak zaświadcza porozumienie osiągnięte w kwestii archiwów Międzynarodowych Służb Poszukiwawczych (International Tracing Service - ITS) w Bad Arolsen, w Niemczech,

Przyjmując zwrócenie archiwów państwowym, z których terytoriów zostały uprzednio usunięte w czasie trwania i jako bezpośrednia konsekwencja Holocaustu (Shoah),

Zachęcamy rządy i pozostałe ciała, aby utrzymywały lub nadzorowały archiwa, by były one dostępne w najszerszym możliwym zakresie dla publicznego użytku oraz dla badaczy w zgodzie ze wskazówkami Międzynarodowej Rady Archiwów (International Council on Archives), z poszanowaniem prawa narodowego, włączając uzgodnienia dotyczące prywatności i ochrony danych, a także biorąc pod uwagę szczególne okoliczności wynikające

z okresu Holocaustu oraz potrzeb osób ocalałych i ich rodzin. Szczególnie dotyczy to dokumentów powstałych na podstawie regulacji prawnych wprowadzonych przez nazistów.

Edukacja, upamiętnienie, badania i miejsca pamięci

Uznając wagę edukacji i upamiętnienia Holocaustu (Shoah) oraz pozostałych zbrodni nazistowskich jako wiecznej lekcji dla całej ludzkości,

Uznając szczególną wagę Deklaracji Sztokholmskiej ze stycznia 2000 roku, dotyczącej edukacji o Holocaustie, upamiętnienia i badań,

Uznając, że Powszechna Deklaracja Praw Człowieka została wstępnie stworzona w znacznej części w oparciu o wydarzenia, które miały miejsce w trakcie Holocaustu, oraz uznając Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie prewencji i rozliczenia zbrodni ludobójstwa,

Przywołując działania Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz innych międzynarodowych i narodowych ciał mające na celu wprowadzenie corocznego Dnia Pamięci o Holocaustie,

Doceniając podjęte wysiłki na rzecz współpracy międzynarodowej w kwestii edukacji o Holocaustie, upamiętniania i badań (International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research - ITF), jako że obchodzi ona swoją dziesiątą rocznicę, i zachęcając państwa członkowskie Konferencji Praskiej do bliskiej współpracy, oraz

Odrzucając tendencje negacjonistyczne oraz przeciwdziałając trywializacji Holocaustu lub pomniejszeniu jego wagi, oraz zachęcając osoby publiczne, aby zaprzeczały tego typu opiniom, trywializacjom lub pomniejszeniu,

1. Zachęcamy wszystkie państwa, aby wspierały i wprowadzały coroczne, regularne ceremonie upamiętnienia, chroniły pomniki, miejsca pamięci i męczeństwa. Uważamy za niezwykle istotne włączenie wszystkich jednostek i wszystkich narodów, które były ofiarami reżimu nazistowskiego w upamiętnienie ich losów.

2. Zachęcamy wszystkie państwa, aby potraktowały jako kwestię priorytetową edukację o Holocaustie (Shoah) i pozostałych zbrodniach nazistowskich w systemie publicznej edukacji i aby zapewniły fundusze na kształcenie nauczycieli oraz na rozwój lub zdobycie źródeł i materiałów niezbędnych do edukacji w tym zakresie.

3. Wierząc, że międzynarodowe prawa człowieka odzwierciedlają najważniejsze lekcje historii oraz że zrozumienie praw człowieka jest podstawowe dla zwalczania i zapobiegania wszelkim formom rasowej, religijnej lub etnicznej dyskryminacji, włączając antysemityzm oraz nastroje antyromskie, jesteśmy dziś przekonani o konieczności włączenia edukacji o prawach człowieka w systemy edukacyjne. Poszczególne państwa mogą stosować szereg środków, aby wspierać edukację, korzystając w tym celu z własności żydowskiej pozbawionej spadkobierców.

4. Ponieważ zbliża się czas, kiedy nie będzie już wśród nas bezpośrednich świadków Holocaustu (Shoah) i kiedy miejsca byłych nazistowskich obozów koncentracyjnych i zagłady będą najważniejszym, nie dającym się zanegować dowodem tragedii Holocaustu (Shoah), znaczenie i nienaruszalność tych miejsc, włączając wszystkie pozostałości, będzie stanowić fundamentalną wartość w odniesieniu do wszelkich działań dotyczących tych miejsc oraz stanie się szczególnie ważna dla naszej cywilizacji, w szczególności dla edukacji przyszłych pokoleń. W związku z powyższym, apelujemy o szerokie wsparcie wszystkich wysiłków konserwatorskich w celu zachowania obiektów jako świadectwa popełnionych tam zbrodni, ku pamięci i przestrodze przyszłych pokoleń i tam, gdzie to możliwe w świetle prawa krajowego rozważenie ogłoszenia tych miejsc pomnikami narodowymi.

Działania w przyszłości

Wyrażamy podziękowanie dla inicjatywy rządu czeskiego mającej na celu powstanie Europejskiego Instytutu Spuścizny Zagłady w Terezynie (European Shoah Legacy Institute) jako następstwo Konferencji Praskiej oraz Deklaracji Terezińskiej. Instytut ma za zadanie służyć jako dobrowolne, otwarte forum dla państw, organizacji reprezentujących osoby ocalone z Holocaustu (Shoah) i pozostałe ofiary nazizmu oraz organizacji pozarządowych (NGO), aby promować rozwój w obszarach obejmowanych przez Konferencję i Deklarację, oraz aby rozwijać i dzielić się dobrymi praktykami i wskazówkami w tych obszarach, które obejmuje swym działaniem Deklaracja, i jak jest wskazane w paragrafie czwartym dotyczącym własności nieruchomości. Instytut będzie działać w sieci obejmującej inne narodowe, europejskie i międzynarodowe instytucje, zapewniając, że powielające się wysiłki będą omijane, jak na przykład powielenie działań na poziomie współpracy międzynarodowej w sprawie edukacji o Holocaustie, upamiętnienia i badań (ITF).

Podążając za sprawozdaniami z Konferencji oraz Deklaracją Terezińską, Komisja Europejska oraz prezydent Czech uznali istotną rolę Instytutu jako jednego z instrumentów w walce przeciwko rasizmowi, ksenofobii i antysemityzmowi w Europie i na świecie, oraz wezwali inne państwa i instytucje do wspierania i współpracy z Instytutem.

Aby ułatwić rozpowszechnianie się informacji, Instytut będzie publikował regularne raporty dotyczące działań związanych z Deklaracją Terezińską. Instytut będzie posiadał stronę internetową, która ułatwi dostęp do informacji, w szczególności związanych z dziełami sztuki, własnością nieruchomości, wsparciem socjalnym dla ocalałych, judaicami, edukacją o Holocaustie. W serwisie dla użytkowników, Instytut zamieści listę stron internetowych państw członkowskich, organizacji reprezentujących ofiary Holocaustu (Shoah) i pozostałych zbrodni nazistowskich, organizacji pozarządowych (NGO), a także stronę internetową zawierającą listę odnośników do stron poświęconych zagadnieniom związanym z Holocaustem.

Zalecamy również, aby państwa uczestniczące w Konferencji Praskiej promowały i rozprzestrzeniały zasady wyartykułowane w Deklaracji Terezińskiej oraz zachęcamy te rządy, które są członkami agencji, organizacji i innych podmiotów zajmujących się kwestiami edukacyjnymi, kulturowymi i społecznymi na całym świecie, aby wsparły rozpowszechnianie informacji dotyczących rezolucji i ustaleń odnoszących się do obszaru, jakim zajmuje się Deklaracja Terezińska.

Wyczerpujący opis koncepcji rządu czeskiego dotyczącej Instytutu w Terezynie oraz połączonej deklaracji Komisji Europejskiej i czeskiej prezydencji w Unii Europejskiej jest dostępny na stronie internetowej Konferencji Praskiej oraz zostanie opublikowany w sprawozdaniu z konferencji.

Lista państw członkowskich

1. Albania
2. Argentyna
3. Australia
4. Austria
5. Białoruś
6. Belgia
7. Bośnia i Hercegowina
8. Brazylia
9. Bułgaria
10. Kanada
11. Chorwacja
12. Cypr
13. Republika Czeska
14. Dania
15. Estonia
16. Finlandia
17. Francja
18. FYROM
19. Niemcy
20. Grecja
21. Węgry
22. Irlandia
23. Izrael
24. Włochy
25. Łotwa
26. Litwa
27. Luksemburg
28. Malta
29. Mołdawia
30. Montenegro
31. Niderlandy
32. Norwegia
33. Polska
34. Portugalia
35. Rumunia
36. Rosja
37. Słowacja
38. Słowenia
39. Hiszpania
40. Szwecja
41. Szwajcaria
42. Turcja
43. Ukraina
44. Wielka Brytania
45. Stany Zjednoczone
46. Urugwaj

Stolica Apostolska (obserwator)

Serbia (obserwator)

(tłum. z języka angielskiego Natalia Pakuła)

